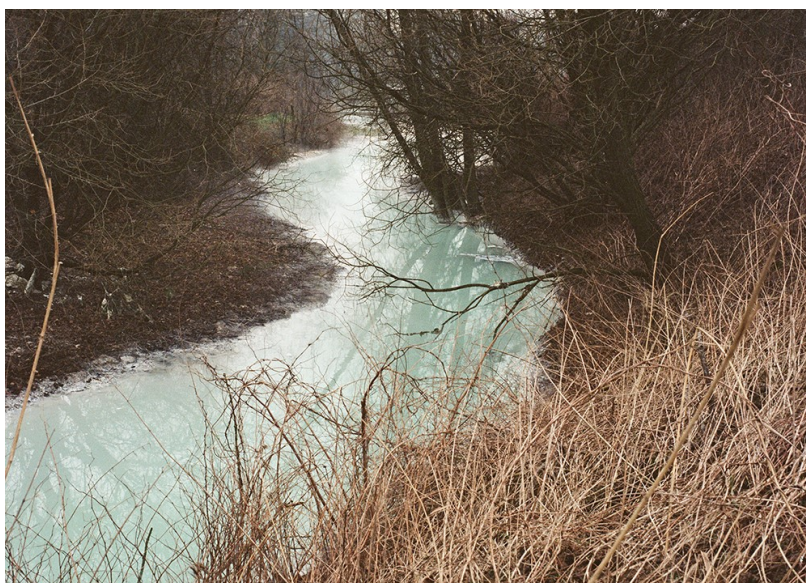

Samenloop vergunningaanvraag open bodemenergiesystemen

Datum: 19 augustus 2022

Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is 'decentraal, tenzij'. Daarom is in de meeste gevallen het college van burgemeester en wethouders (B&W) van een gemeente het bevoegd gezag onder de Omgevingswet. Hoe is dit bij open bodemenergiesystemen geregeld?

Partners

UITVOERINGSPROGRAMMA
BODEM & ONDERGROND

Aanvraag omgevingsvergunning onder de Omgevingswet

De Omgevingswet kent een bevoegdheidstoedeling voor de behandeling van aanvragen om omgevingsvergunningen voor wateractiviteiten en andere activiteiten. Het is niet toegestaan om met één aanvraag een wateractiviteit én een andere activiteit aan te vragen. Dat moeten dus aparte aanvragen zijn. Het aanleggen van een open bodemenergiesysteem is een milieubelastende activiteit, dus een andere activiteit dan een wateractiviteit. Het lozen op een oppervlaktewaterlichaam vanaf een open bodemenergiesysteem is wel een wateractiviteit (lozingsactiviteit).

Bevoegd gezag bij een enkelvoudige aanvraag voor een open bodemenergiesysteem

Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan enkelvoudig of meervoudig zijn. Een initiatiefnemer is vrij om één meervoudige aanvraag of meerdere enkelvoudige aanvragen in te dienen.

Daar waar het college van B&W het bevoegd gezag is voor de aanvraag om een omgevingsvergunning voor de meeste milieubelastende activiteiten, vormt hierop het aanleggen of gebruiken van een open bodemenergiesysteem een van de uitzonderingen (art. 3.19 Bal). Voor een enkelvoudige aanvraag om een omgevingsvergunning voor de aanleg of het gebruik van een open bodemenergiesysteem is de provincie (gedeputeerde staten) het bevoegd gezag (art. 4.6, eerste lid, onder c, Ob).

Wijziging bevoegd gezag bij meervoudige aanvraag open bodemenergiesysteem

De aanleg en het gebruik van open bodemenergiesystemen is een activiteit die in verschillende bedrijfstakken kan worden verricht. Het kan dus voorkomen dat de initiatiefnemer een meervoudige aanvraag moet doen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit op een locatie en voor het aanleggen van een open bodemenergiesysteem op dezelfde locatie.

Voor een enkelvoudige aanvraag om een omgevingsvergunning voor een open bodemenergiesysteem is de provincie het bevoegd gezag. Voor een meervoudige aanvraag is het niet mogelijk om meerdere bevoegde gezagen te hebben. Meestal gaat dan de bevoegdheid van de gemeente voor (artikel 4.6, tweede lid, onder c, Ob). Alleen als de provincie ook bevoegd gezag is voor de

andere activiteit blijft de provincie bevoegd gezag. De provincie heeft wel adviesrecht en instemmingsrecht voor de vergunningverlening van het open bodemenergiesysteem (artikel 4.25, eerste en derde lid, Ob).

Stappenplan bepalen bevoegd gezag open bodemenergiesysteem bij meervoudige aanvraag

Zie hiervoor de website: [Bepalen bevoegd gezag omgevingsvergunning - Aan de slag met de Omgevingswet](#)

We gaan uit van de volgende casus:

In een gemeente wordt een woningblok gebouwd. Het project voorziet in een centraal open bodemenergiesysteem, zowel voor verwarming als koeling van de woningen. Onderhoud van dit systeem betekent periodieke afvalwaterlozingen op oppervlaktewater in beheer bij het waterschap. De projectontwikkelaar wil de verschillende benodigde omgevingsvergunningen tegelijk aanvragen.

Om het bevoegd gezag te bepalen kunnen de volgende stappen worden doorlopen.

Stap 1. Herken de activiteiten.

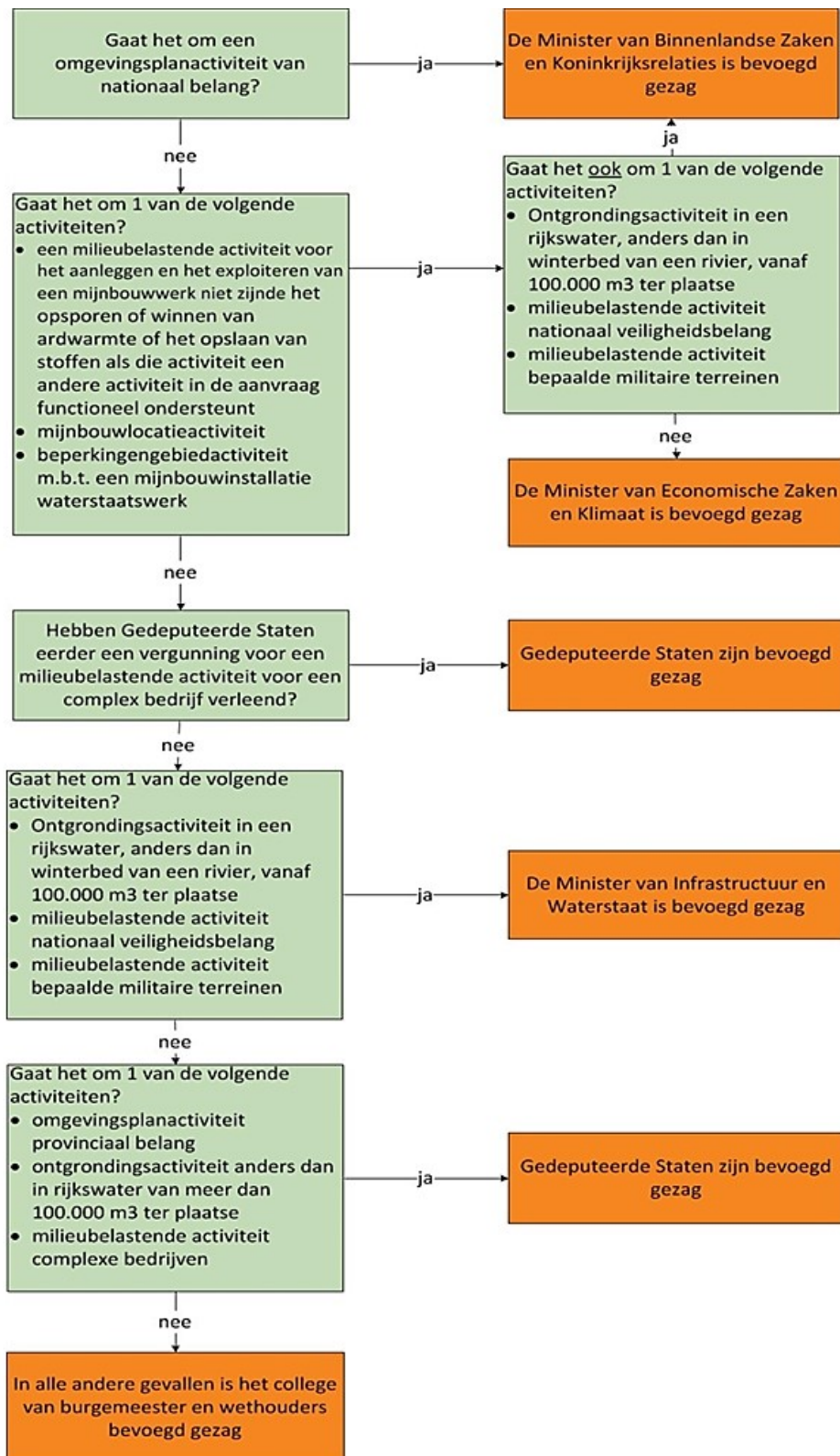
Ga na voor welke activiteiten een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. In dit geval:

- bouwactiviteit (bouwen woningblok);
- milieubelastende activiteit (aanleggen open bodemenergiesysteem);
- lozingsactiviteit (lozen vanaf een open bodemenergiesysteem op een oppervlaktewaterlichaam).

Stap 2. Herken wateractiviteiten en andere dan wateractiviteiten.

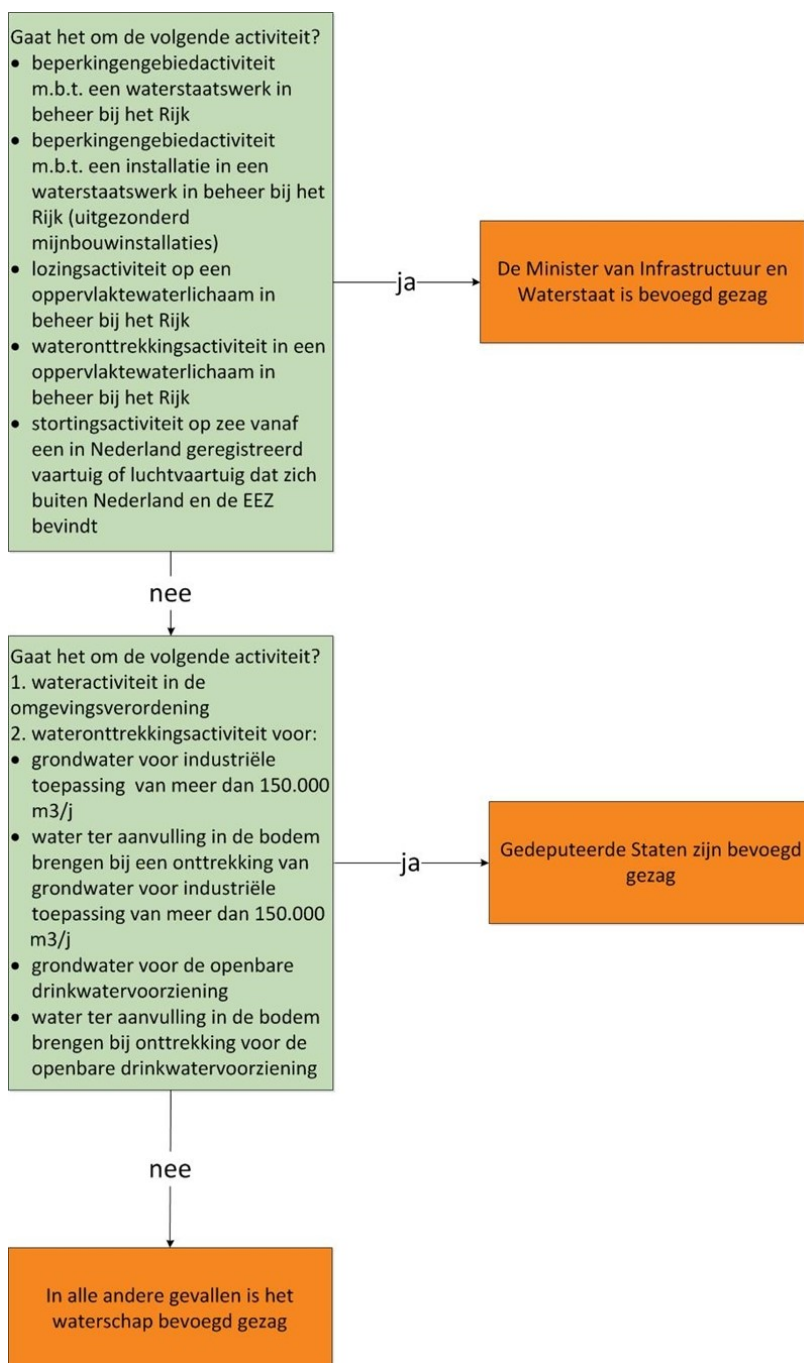
Andere dan wateractiviteiten

Voor meervoudige activiteiten, andere dan wateractiviteiten, kan het bevoegd gezag worden afgeleid aan de hand van het stroomschema. Zie ook <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/instrumenten/vergunning-verlening-toezicht-handhaving-vth/bevoegd-gezag-omgevingswet/bevoegd-gezag-vergunningen/bepalen-bevoegd-gezag-omgevingsvergunning/enkelvoudige-aanvraag-andere-activiteit/>

Wateractiviteit

Het lozen op een oppervlaktewaterlichaam is een wateractiviteit. De omgevingsvergunning voor deze wateractiviteit moet apart worden aangevraagd. Kies daarom voor de optie enkelvoudige aanvraag, wateractiviteit en volg onderstaand stroomschema. Voor deze activiteit blijkt het waterschap het bevoegd gezag te zijn.

Stap 3. Herken dat er soms specifieke lokale vergunningplichten zijn.

Het kan zijn dat een gemeente in het omgevingsplan nog andere vergunningplichten heeft opgenomen voor de activiteit. Dit moet ook worden gecheckt.

De conclusie van de bevoegdheden-check van de casus is dat er twee omgevingsvergunningen moeten worden aangevraagd.

-een meervoudige aanvraag, andere activiteiten voor de bouwactiviteit en de milieubelastende activiteit. Deze omgevingsvergunning moet bij de gemeente worden aangevraagd.

-een enkelvoudige aanvraag, wateractiviteit voor de lozingsactiviteit. Deze vergunning moet bij het waterschap worden aangevraagd.

Situaties waarin advies en instemming verplicht zijn

In de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit staat wanneer het college van B&W advies en instemming moet vragen bij de aanvraag om een omgevingsvergunning of een maatwerkvoorschrift. Daarnaast kan de gemeenteraad de verplichting om advies te vragen opnemen in het omgevingsplan.

Zowel gedeputeerde staten als het dagelijks bestuur van het waterschap zijn adviseur voor een omgevingsvergunning voor een open bodemenergiesysteem. Alleen van gedeputeerde staten is ook instemming nodig. Zie de artikelen 4.24 en 4.25 van het Omgevingsbesluit. De gemeente moet bij de beoordeling van de aanvraag om de omgevingsvergunning dus verplicht advies vragen aan de provincie en het waterschap. Zonder instemming van de provincie kan de vergunning niet verleend worden.

Procedure en termijn voor advies

Als er een aanvraag binnenkomt waarvoor advies verplicht is, stuurt het college van B&W de aanvraag naar het adviesorgaan. Het bevoegd gezag verwerkt het advies in zijn besluit. Het geeft in de motivering van het besluit aan wat het advies was. Als het bevoegd gezag afwijkt van het advies, moet het zorgvuldig motiveren waarom (artikel 3:50 Awb).

Voor open bodemenergiesystemen geldt de reguliere procedure van titel 4.1 Awb. Als het adviesorgaan het advies niet binnen de gestelde termijn geeft, mag het college van B&W het besluit zonder advies nemen (artikel 3:6 lid 2 Awb).

Procedure en termijn voor instemming

Instemming houdt in dat het college van B&W de omgevingsvergunning pas mag verlenen als gedeputeerde staten het conceptbesluit heeft goedgekeurd. Hierbij wordt de volgende procedure gevolgd:

- Als het advies binnen is, verwerkt het college van B&W dit in het conceptbesluit.
- Het college van B&W stuurt het conceptbesluit naar gedeputeerde staten.
- Gedeputeerde staten beslissen vervolgens of het al dan niet instemming verleent.
- Als er instemming is, kan het college van B&W het definitieve besluit nemen.

Gedeputeerde staten mogen de instemming alleen verlenen of weigeren op dezelfde gronden als die gelden voor de omgevingsvergunning voor de activiteit. Als gedeputeerde staten de instemming weigeren, mag het college van B&W de omgevingsvergunning niet verlenen.

Gedeputeerde staten moeten binnen vier weken na een verzoek tot instemming het besluit hierover toesturen aan het college van B&W (artikel 16.18 Omgevingswet).

Als gedeputeerde staten de termijn van vier weken overschrijden, mag het college van B&W geen besluit nemen. Het moet wachten tot de instemming (of de weigering daarvan) binnen is (artikel 5.33 Omgevingswet). Er is geen middel om het adviesorgaan te dwingen om snel advies te leveren.

Het vragen om instemming schort de beslistermijnen van de Awb niet op. Maar als voor een besluit instemming verplicht is én de reguliere procedure geldt, wordt de beslistermijn langer. In plaats van de normale termijn van acht weken, geldt een termijn van twaalf weken (artikel 16.64 Omgevingswet).

Het instemmingsbesluit is een afzonderlijk besluit. Maar voor de beroepsmogelijkheid gaat de Omgevingswet ervan uit dat het onderdeel is van het besluit waar de instemming over gaat. Zie artikel 16.85, tweede lid, van de Omgevingswet. Er kan dus geen beroep worden aangetekend tegen het instemmingsbesluit zelf.

Extra bevoegdheden adviesorgaan bij instemming

Ook nadat het college van B&W een besluit met instemming heeft genomen blijft het adviesorgaan een grote invloed houden:

- Een adviesorgaan dat instemming heeft verleend kan het college van B&W verplichten de omgevingsvergunning te wijzigen of in te trekken (artikel 5.41 Omgevingswet).
- Een adviesorgaan dat instemming heeft verleend heeft vaak medehandhavingsbevoegdheid. Dan is zowel het bevoegd gezag als het bestuursorgaan dat de instemming heeft gegeven bevoegd tot handhaven. Deze gevallen staan in artikel 13.3 van het Omgevingsbesluit. Open bodemenergiesystemen zijn hierop een uitzondering, zie hieronder.

Toezicht en handhaving

Het bevoegd gezag dat voor een activiteit de vergunning mag verlenen, is ook bevoegd voor het toezicht en de handhaving op die vergunning.

De gemeente is dus het bevoegd gezag voor toezicht op en handhaving van de regels over open bodemenergiesystemen die zijn aangelegd op grond van een omgevingsvergunning die op basis van een meervoudige aanvraag is verleend door de gemeente als bevoegd gezag. Als gedeputeerde staten de vergunning verleent als bevoegd gezag is de provincie bevoegd voor toezicht en handhaving. Op grond van artikel 13.3 Omgevingsbesluit kan er een medehandhavingstaak zijn toebedeeld. Als er geen medehandhavingstaak is toebedeeld aan het adviesorgaan dat ook instemming dient te geven betekent dit dat alleen de gemeente (het bevoegd gezag bij de meervoudige aanvraag) toezicht en handhaving moet houden op deze activiteit. Deze medehandhavingsbevoegdheid geldt niet voor de omgevingsvergunning aanleg en in gebruik nemen van een open bodemenergiesysteem.

Toedeling van handhavingstaken gebeurt bij algemene maatregel van bestuur (zie de artikelen 18.2 en 18.3 Ow). Als het niet in het Omgevingsbesluit is opgenomen dat een ander bevoegd gezag dan de gemeente toezicht houdt, dan is een andere toezichthouder dan de gemeente uitgesloten.